

ผลการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลกุรอานและอัตตฟิรโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์
ที่มีผลต่อทักษะการอ่านและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียน
ชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 2

The Effect of Learning Management on al-Quran and at-Tafsir Subject
by Using Electronic Book towards Reading Skills and Learning Achievement
for Intermediate Islamic Studies Stage Students, Year 2

ตัสนีม ยีเลาะห์¹ มุหัมมัดสุไหม ฮางยามา¹ अब्दुरอแม सुलंग¹

Tasnim Yeelah,¹ Muhammadsuhaimi Haengyama,¹ Abdulramae Sulong¹

(Received: Nov 24, 2024; Revised: Nov 28, 2025; Accepted: Dec 15, 2025)

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงวิจัยและพัฒนา (R&D) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาและประเมินประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 2) พัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ 3) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของการทดสอบก่อน-หลังเรียน 4) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ นักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนซอลิฮียะห์จังหวัดปัตตานี จำนวน 1 ห้อง 40 คน ได้มาโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ แบบประเมินทักษะการอ่านรายวิชาอัลกุรอานและอัตตฟิร แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของการทดสอบก่อน-หลังเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.93/84.20 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 2) ทักษะการอ่านโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 4) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด $\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.47

คำสำคัญ: ผลการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ การศึกษาอัลกุรอาน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ ทักษะการอ่าน

ABSTRACT

The objectives of this research were to 1) Create and determine the efficiency of electronic book on al-Qur'an and at-Tafseer subject according to standard criteria of 80/80,

¹สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

¹Department of Teaching Islamic Education, Faculty of Education, Yala Rajabhat University (Corresponding author / Email: 736396016@yru.ac.th)

2) Develop reading skills on al-Qur'an and at-Tafseer subject by using electronic book, 3) Compare learning achievement before and after learning on the al-Qur'an and at-Tafseer subject by using electronic book, and 4) Assess the satisfaction level of the students towards the learning management on the al-Qur'an and at-Tafseer subject by using electronic book. The sample group was 40 primary school students studying the al-Qur'an and at-Tafseer subject in the first semester of the academic year 2024 at Salihyah School, Khokpho District, Pattani Province selected by purposive sampling method. The research tools consisted of electronic book on the al-Qur'an and at-Tafseer subject, analytical thinking skills test in the al-Qur'an and at-Tafseer subject, a multiple-choice learning achievement questionnaire in the al-Qur'an and at-Tafseer subject, and a satisfaction questionnaire. Descriptive statistics used in data analysis were mean, percentage, standard deviation, and t-Test dependent. The results showed that; 1) the efficiency level of electronic book on the al-Qur'an and at-Tafseer subject was 81.93/84.20, which was higher than the specified criterion, 2) the average score of analytical thinking skills on the al-Qur'an and at-Tafseer subject by using electronic book above 80 percent threshold, it was statistically significant at the level .01, 3) the learning achievement on the al-Qur'an and at-Tafseer subject by using electronic book after learning was higher than before learning at the statistically significant level of .01, and 4) the level of students' satisfaction towards the learning management on the al-Qur'an and at-Tafseer subject by using electronic book was very high $\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.47.

Keywords: *The Effect of Learning, E-book development, Al-Quran education, learning achievement, Reading skills*

บทนำ

อัลกุรอานเป็นรากฐานแรกและเป็นความจำเริญอันยิ่งใหญ่ที่สุดที่อัลลอฮ์ทรงประทานมายังมนุษยชาติเป็นอาวุธเพียงอย่างเดียวที่เลิศที่สุดและไม่สามารถประเมินค่าได้เพื่อช่วยทำให้มนุษย์มีความเข้มแข็งและมีพลังในการต่อสู้กับความชั่วช้าความย่ำแย่ และมลพิษทางสังคมที่มีอยู่มากมายในโลกนี้ (สุนทร ปิยะวสันต์, 2553) และอัลกุรอานนั้นมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของมุสลิมผู้ศรัทธาต่ออัลลอฮ์ หากเราศึกษาถึงแก่นแท้ความหมายของอัลกุรอานแล้วพบว่า มุสลิมผู้ศรัทธาจะเลือกที่จะให้ความสำคัญต่ออัลกุรอานในการอ่าน ศึกษาใคร่ครวญ และนำมาใช้ในชีวิตประจำวันมากที่สุด (ประสาน ศรีเจริญ, 2556) หน้าที่ของมุสลิมต่ออัลกุรอาน คือ ต้องยึดมั่นและศรัทธาว่าอัลกุรอานเป็นคำรัสของอัลลอฮ์ ยึดมั่นและศรัทธาว่าคำสอนต่าง ๆ ในอัลกุรอานเป็นคำสอนที่ถูกต้องและครอบคลุมในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านการงาน การอยู่ร่วมกัน การช่วยเหลือ และด้านความศรัทธาในวันปรโลก เป็นต้น มุสลิมทุกคนต้องปฏิบัติตามคำสอนของอัลกุรอาน ไม่ว่าคำสอนนั้นเกี่ยวข้องกับการศรัทธาหรือที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติ พยายามเป็นมิตรกับอัลกุรอานให้ใกล้ชิดที่สุดด้วยการอ่านอย่างสม่ำเสมอ พยายามให้เป็นกิจวัตรประจำวันและให้มากที่สุดเพื่อจะได้รับทางนำและผลบุญมากที่สุดจากอัลลอฮ์ (ซุฟอัม อุซมาน, 2550)

การศึกษาความหมายของอัลกุรอานนั้น เป็นสิ่งที่อิสลามส่งเสริมเพื่อบรรลุเป้าหมายของการมีชีวิตในโลกนี้และโลกหน้า อัลกุรอานเปรียบเสมือนคู่มืออันสำคัญของผู้คนที่นับถือศาสนาอิสลาม และนำอัลกุรอานมาเป็นตัวชี้ทางนำในการดำเนินชีวิตเพื่อให้เกิดความประเสริฐในการดำรงชีวิตในโลกนี้และโลกหน้า ดังนั้น หลักสูตรอิสลามศึกษาชั้นพื้นฐาน 2546 ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ที่เป็นข้อกำหนดคุณภาพผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามมาตรฐานสาระการเรียนรู้ 8 สาระ ได้แก่ อัลกุรอานและอัตตฟิธีร์ อัลหะดีษ อัลอะกีดะฮ์ อัลฟิกฮ์ อัลตารีค อัลอัคลาก ภาษาอาหรับ และภาษามลายู ซึ่งในแต่ละสาระได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ระดับอิสลามศึกษาตอนกลาง หลักสูตรได้กำหนดให้มุ่งเน้นผู้เรียนสำรวจความสามารถ ความถนัด ความสนใจของตนเอง และพัฒนาบุคลิกภาพส่วนตน พัฒนาความสามารถ ทักษะพื้นฐานด้านการเรียนรู้ ทักษะในการดำเนินชีวิตด้านการเรียนรู้ และทักษะในการดำเนินชีวิตตามแบบฉบับอิสลาม นอกจากนี้ หลักสูตรอิสลามศึกษาได้กำหนดมาตรฐานว่า ผู้เรียนจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจความหมาย ความสำคัญ หลักการ หลักคำสอน ท่องจำอัลกุรอาน ยึดมั่นและนำไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิต แสดงให้เห็นว่า หลักสูตรอิสลามศึกษาเน้นให้ผู้เรียนมีความเข้าใจ และสามารถนำไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิตตามหลักอิสลามอย่างถูกต้อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

หนึ่งในรายวิชาที่สำคัญต่อการเรียนอัลกุรอานเพื่อให้นักเรียนสามารถอ่านอัลกุรอานได้อย่างถูกต้อง และได้เข้าใจถึงความหมายของอายะฮ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในอัลกุรอาน นั่นคือ รายวิชาอัลกุรอานและอัตตฟิธีร์ ซึ่งจากการที่ผู้วิจัยได้ทำการสอนในรายวิชาดังกล่าวของโรงเรียนซอลิฮียะห์ จังหวัดปัตตานี พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนไม่ค่อยสนใจการจัดการเรียนการสอนรูปแบบปกติ) แบบบรรยาย (โดยมีผู้วิจัยเป็นผู้เตรียมเรื่องที่จะสอนจากหนังสือเรียนหรือแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ แล้วถ่ายทอดให้นักเรียนด้วยการอ่านนำและนักเรียนอ่านตาม หลังจากนั้นก็จะถ่ายทอดให้นักเรียนถึงความหมายและคำอธิบายในอายะฮ์ต่าง ๆ ที่ได้อ่าน ซึ่งผู้วิจัยมักจะสอนในรูปแบบนี้เกือบทุกคาบที่สอน โดยที่ไม่มีสื่อที่ทันสมัยมาประกอบการจัดการเรียนรู้ ผลปรากฏว่า นักเรียนไม่มีการปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้วิจัยมากนัก นอกจากนั้นเมื่อมีการพิจารณาทักษะการอ่านและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 2 พบว่า อยู่ในระดับเกณฑ์ที่ต่ำมาก เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้วิจัยไม่ค่อยมีสื่อการเรียนการสอนที่สามารถดึงดูดความสนใจของนักเรียนให้สนใจในเนื้อหาการเรียนการสอน เพราะนักเรียนมีหน้าที่อ่านตามและฟัง รวมทั้งไม่มีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธีรวัฒน์ มุกเก็ม (2565) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะการอ่านอัลกุรอานโดยใช้สื่อมัลติมีเดียสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนกลางปีที่ 1 โรงเรียนพัฒนาการศึกษา อำเภอลำดวน จังหวัดสงขลา พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ทั้งนี้เนื่องมาจากนักเรียนไม่ค่อยสนใจการจัดการเรียนการสอนรูปแบบปกติ โดยมีครูเป็นผู้เตรียมเรื่องที่จะสอนจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ แล้วถ่ายทอดให้นักเรียนด้วยการอ่านนำและนักเรียนอ่านตาม ไม่มีการแบ่งกลุ่มตามลำดับความสามารถของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนจำนวนมากยังบกพร่องในด้านทักษะการอ่าน อีกทั้งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอนไม่ค่อยมีสื่อการเรียนและกิจกรรมพัฒนาการอ่าน นักเรียนมีหน้าที่ฟังและอ่านตามจากครูผู้สอนและไม่มีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นอกจากนั้นยังสามารถสังเกตจากคะแนนสอบโอเน็ตของนักเรียนในระดับชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางโรงเรียนซอลิฮียะห์ ในปีการศึกษาล่าสุด(สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2567) ของรายวิชาอัลกุรอานและอัตตฟิธีร์ พบว่า มาตรฐานการเรียนรู้ มาตรฐาน อก.1 คะแนนเต็ม 100 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 7.61 มาตรฐาน อก.2 คะแนนเต็ม 100 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 15.10 อีกหนึ่งสาเหตุมาจากตัวนักเรียนเองด้วย เนื่องจาก

นักเรียนแต่ละคนนั้นมีความแตกต่างในด้านการรับรู้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษากิจกรรมการเรียนการสอนในรูปแบบต่าง ๆ อย่างมากมาย เพราะมีความต้องการที่จะให้ทักษะการอ่านและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเพิ่มขึ้นและดีขึ้นกว่าเดิม

การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ให้นักเรียนได้เข้าใจง่ายโดยเฉพาะรายวิชาอัลกุรอานและฮาดิษมีอยู่หลายวิธีด้วยกัน เช่น การสอนแบบบรรยาย แบบถามตอบ แบบเล่าเรื่อง แบบให้ท่องจำ แบบอภิปรายกลุ่ม เป็นต้น แต่ผู้วิจัยเลือกการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นสื่อที่รวมเอาจุดเด่นของสื่อแบบต่าง ๆ มารวมอยู่ในสื่อตัวเดียว คือ สามารถแสดงภาพ แสง เสียง ภาพเคลื่อนไหว และการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ใช้ ช่วยให้นักเรียนเกิดพัฒนาการเรียนรู้และเข้าใจเนื้อหาวิชาได้เร็วขึ้น (แสงเดือน ทวีสิน, 2545) ครูผู้สอนสามารถใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในการชักจูงนักเรียนในการอ่าน การเขียน การฟัง และการพูดได้ มีความสามารถในการออนไลน์ผ่านเครือข่ายและเชื่อมโยงไปสู่โฮมเพจ และเว็บไซต์ต่าง ๆ สนับสนุนการเรียนการสอนแบบห้องเรียนเสมือน ห้องสมุดเสมือนและห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์มีความทนทาน และสะดวกต่อการเก็บบำรุงรักษา ลดปัญหาการจัดเก็บเอกสารย้อนหลัง ซึ่งต้องใช้เนื้อที่หรือบริเวณกว้างในการจัดเก็บ สามารถรักษาหนังสือหายากและต้นฉบับเขียนไม่ให้เสื่อมคุณภาพหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ยังช่วยดึงดูดความสนใจของนักเรียนได้ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหน และเรียนในเวลาใด (วารุณี คงวิมล, 2559) ทั้งนี้เพื่อลดข้อจำกัดจากการอ่านหนังสือปกติทั่วไป บทบาทของผู้สอนที่มีการเปลี่ยนแปลงไปเน้นหนักทางด้านเทคโนโลยีความรู้ความเข้าใจ และความสามารถ วิธีการสอนที่หลากหลายตามสภาพเศรษฐกิจและสังคมได้อย่างกว้างขวางจากการศึกษา พบว่า การนำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาใช้เป็นสื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน ให้ความสนใจในกิจกรรมการเรียนการสอน ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น ช่วยให้นักเรียนสามารถย้อนกลับเพื่อทบทวนบทเรียนหากไม่เข้าใจ และสามารถเลือกเรียนได้ตามเวลาและสถานที่ที่ตนเองสะดวก การตอบสนองที่รวดเร็วของคอมพิวเตอร์ที่ให้ทั้งสีสัน ภาพและเสียง ทำให้เกิดความตื่นเต้นและไม่เบื่อหน่าย ช่วยในการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ ลดเวลา ลดค่าใช้จ่าย สนองความต้องการและความสามารถของบุคคล มีประสิทธิผลที่จะช่วยให้นักเรียนบรรลุเป้าหมาย นักเรียนสามารถเลือกเรียนหัวข้อที่สำคัญข้อใดก่อนก็ได้ และสามารถย้อนกลับไปได้กลับมาในจุดเริ่มต้นใหม่ได้อย่างรวดเร็ว สามารถแสดงทั้งข้อความภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหวและเสียงได้พร้อมกัน หรือจะเลือกให้แสดงอย่างใดอย่างก็ได้ อีกทั้งยังสามารถเสริมสร้างให้นักเรียนเป็นผู้มีเหตุผลที่ดี (เสาวลักษณ์ ญาณสมบัติ, 2545)

ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เป็นสื่อที่สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการอ่านรายวิชาอัลกุรอานและฮาดิษได้เป็นอย่างดี เนื่องจากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เป็นสื่อรูปแบบหนึ่งที่จะสร้างความสนใจ ความแปลกใหม่ในเนื้อหาการเรียนการสอนรายวิชาอัลกุรอานและฮาดิษ ทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรายวิชาอัลกุรอานและฮาดิษมากยิ่งขึ้น ให้ความสนใจในกิจกรรมการเรียนการสอน นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ทำให้ไม่รู้สึกเบื่อ มีความสนุกสนาน และยังสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาอัลกุรอานและฮาดิษให้ดียิ่งขึ้น รวมทั้งช่วยให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจต่อการเรียนเพิ่มขึ้น ดังปรากฏในงานวิจัยของธีรวัฒน์ มุแกม (2565) อัสมา ยะดี และอรุณ ภูมิศิริ (2565) รอมย์ มอหิ และคณะ (2567) สุฮัยลา บินสะมะแอ และพาริดา หะยิเตะ (2565) และพิมภา นะตะพันธ์ (2558) พบว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เหล่านี้สามารถทำให้ทักษะการอ่านอัลกุรอานและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนมีคะแนนสูงกว่าก่อนเรียน อีกทั้งยังทำให้นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับที่เป็นที่พอใจเป็นอย่างดี จึงเป็นเหตุให้ผู้วิจัยมีความปรารถนาที่จะศึกษาเรียนรู้และคิดค้นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในรายวิชาอัลกุรอานและฮาดิษเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 2 ซึ่งผู้วิจัยคิดว่า วิจัยเล่มนี้จะเป็นประโยชน์อย่างมากกับการพัฒนาการจัดการเรียนรู้อิสลามศึกษาเพื่อให้เหมาะสมกับกาลเวลาและยุคสมัยไม่มากนักน้อย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ รายวิชาอัลกุรอานและฮาดิซ สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 2 ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80
2. เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนในรายวิชาอัลกุรอานและฮาดิซโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนรายวิชาอัลกุรอานฮาดิซโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลกุรอานและฮาดิซโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์

ทบทวนวรรณกรรมและกรอบแนวคิดวิจัย

1. การจัดการเรียนรู้ เป็นกระบวนการ วิธีการ การจัดกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ โดยมีการจัดบรรยากาศ เนื้อหาสาระ กระบวนการ การประเมินผลการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมของชุมชน แหล่งการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาคนและชีวิตให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้เต็มความสามารถ สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความต้องการของผู้เรียน
2. รายวิชาอัลกุรอานและฮาดิซ หมายถึง เป็นวิชาที่ว่าด้วยการอธิบายถึงความหมายที่มีอยู่ในอัลกุรอาน ซึ่งถือเป็นรายวิชาที่จะเข้าไปศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับอัลกุรอานในด้านความหมายที่บ่งชี้ไปยังสิ่งที่พระองค์อัลลอฮ์ทรงประสงค์
3. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เป็นหนังสือที่อยู่ในรูปแบบของสื่อดิจิทัลธรรมดาหรือสื่อมัลติมีเดียที่เผยแพร่ได้หลายช่องทางด้วยกัน ได้แก่ การบันทึกลงแผ่นซีดีรอม ดีวีดีรอม และรูปแบบที่นิยม คือผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในรูปแบบของไฟล์ HTML PDF และอื่น ๆ เป็นรูปแบบการนำเสนอข้อมูลผ่านทางอินเทอร์เน็ตที่สามารถเชื่อมต่อข้อมูลที่ต้องการได้อย่างรวดเร็วเพียงชั่วพริบตาทั่วทุกมุมโลก มีระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง ภายในหนังสือจะประกอบด้วยเนื้อหา รูปภาพ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว พร้อมระบบการเชื่อมโยงเนื้อหาอย่างมีประสิทธิภาพกับผู้ใช้ในลักษณะที่ผู้ใช้สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยลักษณะของสื่อพัฒนามาจากโปรแกรมสร้างสื่อ ผสมผสานกับการนำเสนอเนื้อหาเป็นไปในลักษณะของบทเรียนที่ผู้เรียนสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง มีตัวอย่างประกอบเนื้อหาทั้งที่เป็นภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว หรือสื่อจำลองสถานการณ์ และเสียงบรรยายตามความเหมาะสมของเนื้อหานั้น ๆ เนื้อหาที่นำเสนอจะต้องมีทั้งข้อความประกอบที่สามารถควบคุมได้ด้วยผู้เรียน
4. ทักษะการอ่าน เป็นพฤติกรรมการณ์สนทนาโต้ตอบระหว่างผู้อ่านกับผู้เขียน เป็นกระบวนการของการรับรู้และเข้าใจสาระที่เขียนขึ้น เป็นการรวบรวมความคิด ตีความ ทำความเข้าใจในสิ่งที่อ่านเพื่อพัฒนาตนเองทั้งในด้านสติปัญญา อารมณ์ และสังคม ส่วนทักษะการอ่านอัลกุรอาน หมายถึง ความสามารถในการอ่านอัลกุรอานที่ถูกต้องตามหลักการอ่าน ชัดเจนในเรื่องของการออกเสียงและคล่องแคล่วในด้านการอ่าน หรือความชำนาญในการอ่านอัลกุรอานตามหลักวิธีการอ่านที่ถูกต้องคล่องแคล่ว

5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้หรือทักษะที่ต้องใช้สติปัญญาและสมรรถภาพทางสมองที่ได้รับมาจากการสั่งสอน แสดงออกมาในรูปความสำเร็จ สามารถวัดได้โดยการแสดงออกมาทั้ง 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย ด้านทักษะพิสัย และใช้แบบทดสอบความสามารถในการเรียนรู้เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาที่เรียน

6. ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกพอใจ ชอบใจ เกี่ยวข้องกับอารมณ์ที่แสดงออกมาทางพฤติกรรมซึ่งสามารถสังเกตได้จากสายตา คำพูด และการแสดงออก

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลกุรอานและฮัตตีฟซีร์โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่มีผลต่อทักษะการอ่านและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 2 มีกรอบแนวคิดการวิจัยดังนี้

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

การจัดการเรียนรู้โดยใช้
หนังสืออิเล็กทรอนิกส์

-ทักษะการอ่านรายวิชาอัลกุรอานและฮัตตีฟซีร์
-ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาอัลกุรอานและฮัตตีฟซีร์
-ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อรายวิชาอัลกุรอานและฮัตตีฟซีร์

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 2 โรงเรียนซอลิฮียะห์ หมู่ที่ 3 ตำบลทุ่งพลา อำเภอกอโกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ที่กำลังเรียนในรายวิชาอัลกุรอานและฮัตตีฟซีร์ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 มีทั้งหมด 3 ห้อง

2) กลุ่มตัวอย่าง คือ ชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 2/1 โรงเรียนซอลิฮียะห์ หมู่ที่ 3 ตำบลทุ่งพลา อำเภอกอโกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ที่กำลังเรียนในรายวิชาอัลกุรอานและฮัตตีฟซีร์ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 40 คน ได้มาโดยใช้ในการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลกุรอานและฮัตตีฟซีร์โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่มีผลต่อทักษะ การอ่านและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 2 จำนวนทั้งหมด 8 แผน ใช้เวลาเรียนแผนละ 2 ชั่วโมง รวม 16 ชั่วโมง ซึ่งเป็นบทที่เกี่ยวกับสุเราะฮ์อัลอะอลา ประกอบด้วย 9 เรื่อง ดังนี้ 1) มารู้จักสุเราะฮ์อัลอะอลากันเถิด 2) มาอ่านและท่องจำสุเราะฮ์อัลอะอลากันเถิด 3) สุเราะฮ์อัลอะอลา อายะฮ์ที่ 1-3 4) สุเราะฮ์อัลอะอลา อายะฮ์ที่ 4-5 5) สุเราะฮ์อัลอะอลา อายะฮ์ที่ 6-8 6) สุเราะฮ์อัลอะอลา อายะฮ์ที่ 9-13 7) สุเราะฮ์อัลอะอลา อายะฮ์ที่ 14-17 8) สุเราะฮ์อัลอะอลา อายะฮ์ที่ 18-19 9) บทสรุปและข้อคิด

2) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) รายวิชาอัลกุรอานและฮาดิษชั้นอิสลามศึกษา ตอนกลางปีที่ 2 โดยได้ทำการศึกษารูปแบบและวิธีการสร้าง ได้แก่ ด้านส่วนนำของบทเรียน ด้านการใช้ภาษา ด้านเนื้อหา ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ด้านการออกแบบหน้าจอ ด้านการออกแบบภาพ และด้านการใช้งาน มีค่า IOC 1.00 ทุกด้าน

3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนในรายวิชาอัลกุรอานและฮาดิษ มีลักษณะแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ มีคุณภาพด้านความเที่ยงตรง พบว่ามีค่า IOC อยู่ในระหว่าง 0.20-1.00 ค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.39-0.78 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.21-0.69 และค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตร KR-20 เท่ากับ 0.89

4) แบบประเมินทักษะการอ่านรายวิชาอัลกุรอานและฮาดิษ จำนวน 8 ข้อ ข้อละ 5 คะแนน มีลักษณะเป็นแบบสอบถามการณ ี ตรวจสอบให้คะแนนแบบรูปรีค

5) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีผลต่อการเรียนรู้รายวิชาอัลกุรอานและฮาดิษโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบลิเคิร์ท จำนวน 10 ข้อคำถาม มีค่า IOC อยู่ในระหว่าง 0.67-1.00 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.73

3. วิธีการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

1) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สุเราะห์อัลอะอฺลา วิธีการสร้างและหาประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สุเราะห์อัลอะอฺลา มีดังต่อไปนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตรอิสลามศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2546

1.2 ศึกษาวิธีการสอนรายวิชาอัลกุรอานและฮาดิษ และศึกษาวิธีการสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้าง

1.3 ร่างโครงเรื่องให้สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้เพื่อนำมาสร้างเป็นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

1.4 สร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์และออกแบบระบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

1.5 นำเสนอหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ได้สร้างเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และด้านเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน คือ ด้านอิสลามศึกษา ด้านเทคโนโลยี และด้านภาษา เพื่อหาค่าดัชนี (IOC) โดยกำหนดรายการให้คะแนนด้านการออกแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และด้านเนื้อหา ซึ่งเกณฑ์การให้คะแนนของแต่ละรายการประกอบด้วย ดังนี้

ให้คะแนน +1 หมายถึง เหมาะสม

ให้คะแนน 0 หมายถึง ไม่แน่ใจ

ให้คะแนน -1 หมายถึง ไม่เหมาะสม

นำข้อมูลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าเท่ากับ 1.00 ใช้ได้

1.6 นำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลาง ปีที่ 2/2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 35 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง พบว่า หนังสือการ์ตูน

อิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ $E1/E2 = 81.93/84.20$ นักเรียนให้ความสนใจกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เป็นอย่างมาก

2) แบบประเมินทักษะการอ่านรายวิชาอัลกุรอานและฮาดิซ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

2.1 ศึกษาหลักวิธีการสร้างแบบประเมินและกระบวนการต่าง ๆ ในการวัดและประเมินผล เทคนิคการเขียนข้อสอบเทคนิค การวัดผลและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวัดความสามารถในการอ่านอัลกุรอานตามหลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2546

2.2 วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาวิชาอัลกุรอานและฮาดิซตามหลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2546 ทำตารางวิเคราะห์เนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ สื่อมัลติมีเดีย และกำหนดจำนวนข้อสอบประเมินทักษะการอ่านรายวิชาอัลกุรอานและฮาดิซ

2.3 นำผลวิเคราะห์มาสร้างแบบประเมินการอ่านอัลกุรอานและฮาดิซเป็นแบบการให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด จากนั้นนำแบบประเมินทักษะการอ่านอัลกุรอานและฮาดิซเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา ก่อนเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาต่อไป

2.4 การหาคุณภาพแบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยนำแบบประเมินทักษะการอ่านอัลกุรอานและฮาดิซเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ให้ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา เพื่อความถูกต้องเหมาะสมของเครื่องมือแล้วทำการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence) ระหว่างหัวข้อที่ต้องการประเมินกับวัตถุประสงค์

2.5 นำแบบประเมินทักษะการอ่านอัลกุรอานและฮาดิซไปประเมินนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 2 จำนวน 35 คน ที่ไม่ใช่ประชากรเป้าหมายที่ได้เรียนเนื้อหาวิชาอัลกุรอานและฮาดิซที่นำมาจัดทำสื่อมัลติมีเดียการพัฒนาทักษะการอ่าน

2.6 นำคำตอบมาตรวจให้คะแนน แล้วนำผลการตรวจให้คะแนนมาวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (p) ในช่วงระหว่าง 0.20 – 0.80 และค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.20 – 1.00 ของข้อสอบ โดยวิเคราะห์หาค่าความยากง่ายของแบบประเมินทักษะการคิดวิเคราะห์ในรายวิชาอัลกุรอานและฮาดิซตามเกณฑ์ ดังนี้

การวิเคราะห์	เกณฑ์	แปลความหมาย	แปลผล
ความยากง่าย (p)	0.81 – 1.00	ง่ายมาก	ควรปรับปรุงใหม่หรือตัดทิ้ง
	0.61 – 0.80	ค่อนข้างง่าย	นำไปใช้ได้
	0.41 – 0.60	ปานกลาง	นำไปใช้ได้
	0.21 – 0.40	ค่อนข้างยาก	นำไปใช้ได้
	ต่ำกว่า 0.20	ยากมาก	ควรปรับปรุงใหม่หรือตัดทิ้ง
ค่าอำนาจจำแนก (r)	0.40 – 1.00	ดีมาก	นำไปใช้ได้
	0.30 – 0.39	ดีพอสมควร	นำไปใช้ได้
	0.20 – 0.29	พอใช้ได้	นำไปใช้ได้
	ต่ำกว่า 0.20	ไม่ดี	ควรปรับปรุงใหม่หรือตัดทิ้ง

2.7 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินทักษะการอ่านโดยวิธีของสัมประสิทธิ์แอลฟา

2.8 นำแบบประเมินที่ผ่านการทดลองจากกลุ่มทดลองและปรับปรุงใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง นักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 2/1 โรงเรียนซอลิฮียะห์ จำนวน 40 คน โดยทดสอบทักษะการอ่านก่อนเรียนและหลังเรียน

3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนรายวิชา อัลกุรอานและฮัตตีฟฮ์ สุเราะห์อัลอะอะลา สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 2 มีดังนี้

3.1 ศึกษาหลักสูตรอิสลามศึกษาพุทธศักราช 2546 ที่เกี่ยวกับมาตรฐานการเรียนรู้ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและการวัดประเมินผล

3.2 ศึกษาการสร้างแบบทดสอบเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้อ่านก่อนเรียนและหลังเรียน

3.3 วิเคราะห์เนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้สาระการเรียนรู้รายวิชาอัลกุรอานและฮัตตีฟฮ์ สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 2 เพื่อกำหนดจำนวนข้อสอบที่ต้องการวัดให้ครอบคลุม

3.4 สร้างแบบทดสอบตามจุดประสงค์เชิงความรู้ด้านความเข้าใจให้ครอบคลุม

4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชา อัลกุรอานและฮัตตีฟฮ์โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ มีวิธีการสร้างดังต่อไปนี้

4.1 ศึกษาวิธีการสร้างและหาคุณภาพแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้

4.2 ร่างแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์

4.3 จัดทำแบบทดสอบความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ไว้ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการค้นคว้าวิจัย

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

หลังจากที่ผู้วิจัยได้ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือแล้ว ได้นำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 2/1 โรงเรียนซอลิฮียะห์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 40 คน โดยใช้เวลาในการทดลอง 16 ชั่วโมง ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองโดยใช้แบบแผนการทดลอง One Group Pretest-Posttest Design และเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1) ทำการทดสอบก่อนเรียนนักเรียนกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 40 ข้อ

2) ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้วิจัยสร้าง จำนวน 8 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง ให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนและหลังในแต่ละแผน

3) เมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรมการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ทุกกิจกรรมแล้ว ทำการทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน จำนวน 40 ข้อ ซึ่งเป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชุดเดียวกับแบบทดสอบก่อนเรียน

4) สอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีผลต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ด้วยแบบสอบถามความพึงพอใจ จำนวน 10 ข้อ

5) จัดกระทำกับข้อมูลที่ได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน นำผลคะแนนมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติเพื่อตรวจสอบสมมติฐานและสรุปผลการวิจัย

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

1) หาประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์รายวิชาอัลกุรอานและฮาดิษสำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 2 โดยใช้สูตร E1/E2

2) เปรียบเทียบทักษะการอ่านรายวิชาอัลกุรอานและฮาดิษกับเกณฑ์ร้อยละ 80 โดยใช้สถิติทดสอบ One Sample t-test

3) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนรายวิชาอัลกุรอานและฮาดิษที่เรียนโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โดยทดสอบสมมติฐานด้วย t-test Dependent

4) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลกุรอานและฮาดิษโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โดยหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาและหาประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ รายวิชาอัลกุรอานและฮาดิษสำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 2

ตารางที่ 1 ผลการหาค่าประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์รายวิชาอัลกุรอานและฮาดิษสำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 2 ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

กลุ่มเป้าหมาย	คะแนนระหว่างเรียน			คะแนนหลังเรียน			ประสิทธิภาพ E ₁ /E ₂
	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	E ₁	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	E ₂	
40	240	196.63	81.93	40	33.13	84.20	81.93/84.20

จากตารางที่ 1 พบว่า ค่าประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์รายวิชาอัลกุรอานและฮาดิษสำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 2 จำนวน 9 เรื่อง พบว่า ค่าประสิทธิภาพของคะแนนระหว่างเรียน (E₁) มีค่าเท่ากับ 81.93 และค่าประสิทธิภาพของคะแนนหลังเรียน (E₂) มีค่าเท่ากับ 84.20 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าหนังสืออิเล็กทรอนิกส์รายวิชาอัลกุรอานและฮาดิษสำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 2 มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80

2. ผลการประเมินทักษะการอ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์รายวิชาอัลกุรอานและฮาดิษ โดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 80 ผลการวิเคราะห์

ตารางที่ 2 ผลการประเมินทักษะการอ่านหลังเรียนด้วยกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์รายวิชาอัลกุรอานและฮัตตีฟซีรกับเกณฑ์ร้อยละ 80

แบบทดสอบ	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	เฉลี่ยร้อยละ
แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์รายวิชาอัลกุรอานและฮัตตีฟซีรสำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 2	40	40	34.15	85.38

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการประเมินทักษะการอ่านรายวิชาอัลกุรอานและฮัตตีฟซีร โดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 80 พบว่า นักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 2 ผ่านเกณฑ์การประเมินมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละเท่ากับ 85.38 ทักษะการอ่านสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญตามสถิติที่ระดับ .01

3. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนรายวิชาอัลกุรอานและฮัตตีฟซีรโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนรายวิชาอัลกุรอานและฮัตตีฟซีรโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์

การจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์	N	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t	p-value
ก่อนเรียน	40	40	16.85	6.55	19.59**	.000
หลังเรียน	40	40	33.13	3.64		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนรายวิชาอัลกุรอานและฮัตตีฟซีรโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ก่อนเรียนและหลังเรียนมีความแตกต่างกันโดยคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 16.85 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 6.55 และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 33.13 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.64 และผลการทดสอบค่าที (t-test) พบว่า ค่า t คำนวณมากกว่าค่า t จากตารางมีค่าเท่ากับ 19.59 แสดงว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลกุรอานและฮัตตีฟซีรโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์

ตารางที่ 4 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลกุรอานและฮัตตีฟซีรโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์

ข้อที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	นักเรียนสามารถทำความเข้าใจกับสาระที่เรียนได้ง่ายและเร็วขึ้น	4.73	0.45	มากที่สุด
2	นักเรียนสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ชี้แนะแนวทางจากการเรียนรู้กับเพื่อนได้	4.65	0.48	มากที่สุด
3	นักเรียนสามารถจดจำสิ่งที่ได้เรียนรู้ได้ง่าย	4.73	0.45	มากที่สุด
4	นักเรียนมีโอกาสดำเนินการแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่เรียนและฝึกคิดอย่างมีเหตุผล	4.55	0.50	มากที่สุด

ข้อที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
5	นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ทั้งภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่มส่งผลให้	4.60	0.50	มากที่สุด
6	นักเรียนมีความคิดหลากหลาย	4.70	0.46	มากที่สุด
7	นักเรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาวิชาอัลกุรอานและอัตตัฟซีร์มากยิ่งขึ้น	4.68	0.47	มากที่สุด
8	นักเรียนสามารถอ่านเนื้อหาวิชาอัลกุรอานและอัตตัฟซีร์โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ได้เป็นอย่างดี	4.70	0.46	มากที่สุด
9	นักเรียนสามารถฝึกใช้กระบวนการคิดเรื่องที่เรียนจนเกิดความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้อง ส่งผลให้มีผลการเรียนดีขึ้น	4.68	0.47	มากที่สุด
10	นักเรียนชอบสรุปเนื้อหาหรือจัดระเบียบความรู้ที่เรียนได้ด้วยตนเองนักเรียนสามารถนำความรู้ที่เรียนได้จากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.80	0.41	มากที่สุด
เฉลี่ยโดยรวม		4.68	0.47	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 พบว่า ระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลกุรอานและอัตตัฟซีร์โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ภาพรวมความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด $\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.47 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า 3 ข้อแรก ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สามารถทำความเข้าใจกับสาระที่เรียนได้ง่ายและเร็วขึ้น $\bar{X} = 4.73$, S.D. = 0.45 (สามารถจดจำสิ่งที่ได้เรียนรู้ได้ง่าย $\bar{X} = 4.73$, S.D. = 0.45 และสามารถนำความรู้ที่เรียนได้จากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ $\bar{X} = 4.80$, S.D. = 0.41

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย เรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลกุรอานและอัตตัฟซีร์โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ที่มีผลต่อทักษะการอ่านและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 2 ผู้วิจัยอภิปรายผลดังนี้

1. ประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์รายวิชาอัลกุรอานและอัตตัฟซีร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.93/84.20 ตามเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้เป็นเพราะผู้วิจัยได้สร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ขึ้นมีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนในรายวิชาอัลกุรอานและอัตตัฟซีร์ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน รวมถึงเพื่อสร้างความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลกุรอานและอัตตัฟซีร์โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และผู้วิจัยได้สร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่มีกระบวนการขั้นตอนที่จัดไว้อย่างเป็นระบบแบบแผน ซึ่งแสดงทั้งภาพและข้อความ และเหมาะสมกับระดับวัยหรือความสามารถของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกวรรณ สมิตี และอภิชา แดงจำรูญ (2562) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) เรื่อง กฎหมายใกล้ตัว สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เป็นสื่อการสอนที่มีสีสัน มีคำอธิบาย มีขนาดตัวอักษรที่ชัดเจน อ่านง่าย เนื้อหาที่น่าสนใจ เนื้อหาให้ความรู้ที่มีประโยชน์ และมีการนำเสนอเข้าใจง่าย สนุกสนาน มีภาพและเสียงที่จูงใจให้อ่าน นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้และสนใจเรียนมากขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วชิร แสงบุญเรือง (2567) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ดิจิทัลเพื่อแก้ปัญหาการอ่านไม่ออก พบว่า

การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่สอดคล้องกับบริบทของเด็กยุคดิจิทัล การนำสื่อดิจิทัลมาใช้ในการจัดการเรียนรู้จึงเป็นแนวทางที่มีศักยภาพในการส่งเสริมและพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ทักษะการอ่านรายวิชาอัลกุรอานและฮัตตีฟซีรโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 2 พบว่า ทักษะการอ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ของนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากผลการทำแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านดังกล่าวหมายความว่า นักเรียนมีทักษะการอ่านสูงกว่าเกณฑ์ ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานและนักเรียนที่เรียนรู้ซ้ำก็สามารถทบทวนเนื้อหาได้ ทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้น ดังนั้น หนังสืออิเล็กทรอนิกส์จึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ส่งผลให้นักเรียนมีพัฒนาการทักษะในการอ่าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยชาติยะห์ มุซอ (2564) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการอ่านอัลกุรอานแบบนูนอนียะห์โดยใช้สื่ออินโฟกราฟิกแบบเคลื่อนไหว สำหรับผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาที่มูลนิธิสตรีมลายูเพื่อพัฒนาการศึกษา พบว่า นักเรียนมีการพัฒนาทักษะการอ่านอัลกุรอานแบบนูนอนียะห์อยู่ในระดับที่สูง ($\bar{X} = 69.37$, S.D. = 5.17) เนื่องจากผู้สอนใช้สื่ออินโฟกราฟิกแบบเคลื่อนไหวที่มีประสิทธิภาพผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเองผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเองส่งผลให้ทักษะในการอ่านอัลกุรอานของผู้เรียนดีขึ้น

3. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนรายวิชาอัลกุรอานและฮัตตีฟซีรโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 2 พบว่า ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนด ทั้งนี้ เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เป็นการเรียนรู้จากสื่อที่ผู้เรียนให้ความสนใจ เพราะผู้วิจัยสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ขึ้นเป็นเรื่อง ๆ จำนวนทั้งหมด 9 เรื่อง สอดแทรกข้อคิด คติสอนใจ และคำสั่งสอนอบรมความดีความงามพอสมควร เพื่อให้เหมาะสมกับวัยและความสนใจของนักเรียน และผู้วิจัยได้ดำเนินการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักวิชาการตามที่ผู้เชี่ยวชาญได้ให้คำแนะนำ ศึกษาหลักสูตร วิเคราะห์หลักสูตร วิเคราะห์ผู้เรียน ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีในการพัฒนานวัตกรรมการอ่านแห่งสังคมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและประเมินความถูกต้องสมบูรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจิตตรา ไชยธรรณ และอภิชา แดงจำรูญ (2567) ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง จำนวนเต็มเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านหินลับศิลามงคล พบว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เป็นหนังสือที่มีเรื่องราวที่สามารถดึงดูดความสนใจ สนุกสนาน ชวนให้ติดตาม รวมถึงสอดแทรกคุณธรรมในเนื้อเรื่องด้วย เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความสนใจและสนุกสนานเพลิดเพลินไปกับเรื่องราวในหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

4. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลกุรอานและฮัตตีฟซีรโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 2 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักเรียนได้สื่อการเรียนรู้ในรูปแบบใหม่ที่มีทั้งภาพ พื้นหลัง สี สัน ข้อความ เสียงประกอบ และเนื้อหาชวนติดตาม ทำให้นักเรียนเกิดการตื่นตัวอยากเรียน สามารถเรียนรู้หน่วยเดิมได้หากยังสงสัยหรือไม่เข้าใจบทเรียน อีกทั้งการเรียนโดยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ทำให้เกิดความสนุกสนานอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐฉัตร ศรีระชา และคณะ พบว่า ด้วยการจัดการเรียนรู้ผ่านการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่มีลักษณะสีสันสวยงาม ถูกสร้างและออกแบบมาให้มีการตอบสนองที่สะดวก รวดเร็ว แสดงได้ทั้งรูปแบบฟอนต์ตัวอักษร ข้อมูล ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว

สี และเสียง แบบสื่อประสม สามารถขยายให้มองเห็นได้ชัดเจนพร้อมกัน มีวิดีโอการประกอบการทดลองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ทำให้ผู้เรียนได้รับการเรียนรู้ในห้องเรียนแบบใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิม ผู้เรียนจึงมีความรู้สึกตื่นเต้น เกิดความสนใจ ไม่น่าเบื่อหน่ายและรู้สึกเพลิดเพลินเป็นอย่างมาก

สรุปผล

จากการดำเนินการวิจัย เรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลกุรอานและฮาดิษโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่มีผลต่อทักษะการอ่านและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษา ตอนกลางปีที่ 2 พบว่า

1. ประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์รายวิชาอัลกุรอานและฮาดิษมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด
2. ทักษะการอ่านรายวิชาอัลกุรอานและฮาดิษโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ของนักเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลกุรอานและฮาดิษโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1.1 ควรบริหารเวลาในการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับบริบทของตนเองเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมาก
- 1.2 ควรให้นักเรียนได้ทำการศึกษาด้วยตนเองก่อนที่จะทำการศึกษาในชั้นเรียน
- 1.3 ควรเตรียมเกมแทรกในระหว่างการจัดการเรียนรู้ด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้ นักเรียนเกิดความสนใจและไม่เบื่อหน่ายในการเรียนการสอน
- 1.4 ควรเตรียมเอกสารหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่เป็นเล่มแจกให้นักเรียน เมื่อเกิดเหตุไฟดับขณะเรียน นักเรียนสามารถเรียนด้วยกับหนังสือดังกล่าว
- 1.5 ควรมีการชี้แจงให้นักเรียนทราบถึงกฎระเบียบในการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนจะได้รับความรู้อย่างถูกต้องสมบูรณ์

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรมีการพัฒนาารูปแบบของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในระดับชั้นอื่น ๆ และในรายวิชาอื่น ๆ โดยมีการปรับเปลี่ยนเนื้อหาและวิธีการนำเสนอเพื่อให้สอดคล้องกับผู้เรียนในระดับนั้น ๆ ช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้เพิ่มเติมเป็นการสร้างนิสัยการเรียนรู้ให้กับนักเรียน
- 2.2 ควรมีการเปรียบเทียบวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์กับวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบอื่น ๆ
- 2.3 ควรมีการพัฒนาการสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์โดยยึดหลักบูรณาการกับรายวิชาอื่น ๆ

2.4 ควรมีการศึกษาการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนจากการเรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในระยะยาว

2.5 ควรมีการศึกษาผลการใช้ในด้านการพัฒนาทักษะการอ่านโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในกลุ่มสาระอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ สมิตี, และอภิชา แดงจำรูญ. (2562). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) เรื่อง กฎหมายใกล้ตัว สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. *วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา*, 12(1), 335-343.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *หลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2546*. กระทรวงศึกษาธิการ.
- จิตตรา ไชยธรรมา, และอภิชา แดงจำรูญ. (2567). การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง จำนวนเต็มเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านหินลับศิลามงคล. *วารสารศึกษาศาสตร์*, 22(1), 15-16.
- ชาฮิดะห์ มูซอ. (2564). การพัฒนาทักษะการอ่านการอ่านแบบบูรณาการโดยใช้สื่ออินโฟกราฟิกแบบเคลื่อนไหวสำหรับผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาที่มูลนิธิสตรีมลายูเพื่อพัฒนาการศึกษา. *วารสารอัล-ฮิกมะฮ์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี*, 11(22), 26-30.
- ซุฟอัม อุซมาน. (2550). *อัลลาคระหว่างรากฐานหลักและปลื้มใจ*. เข้าได้ถึงจาก: <https://www.sufumothman.com/2021/02/akhlakusoolwafuroo3.html> .สืบค้นเมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2566.
- ณัฐวุฒิ ศรีระชา, ภัทรภร ชัยประเสริฐ, และเชษฐ ศิริสวัสดิ์. (2549). การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E) ร่วมกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. *วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 49(4), 11-12.
- ธีรวัฒน์ มูเก็ม. (2565). *การพัฒนาทักษะการอ่านอัลกุรอานโดยใช้สื่อมัลติมีเดียสำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต)*. ยะลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- ประสาน ศรีเจริญ. (2556). *หน้าที่มุสลิมต่ออัลกุรอาน*. *วารสารที่นั้สำนักจุฬาราชมนตรี*, 10(46), 21-23.
- พิมภา นะตะพันธ์. (2558). *การพัฒนาแบบจำลองการเรียนการสอนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ รายวิชาอิสลามศึกษา สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดกระบี่ [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]*. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- รอมย์ มอหิ, มูฮัมหมัดชากี นิตีเมาะ, และริดวาน มะเต็ง. (2567). การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ภาษาอาหรับถิ่นเพื่อการท่องเที่ยว. *วารสารรามคำแหง ฉบับมนุษยศาสตร์*, 43(1), 119-141.
- วัชร ช่างบุญเรือง. (2567). การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ดิจิทัลเพื่อแก้ปัญหาการอ่านไม่ออก. *วารสารวิจัยและพัฒนาอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง*, 1(2), 19-27.
- วารุณี คงวิมล. (2559). *การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) เรื่อง การใช้โปรแกรม Photoshop เพื่อผลิตสื่อการสอนสำหรับครูระดับประถมศึกษา [วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต]*. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2567). *รายงานผลการทดสอบมาตรฐานอิสลามศึกษา (I-Net)*. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

- สุนทร ปิยะวสันต์. (2553). การสอนอัลกุรอานโดยใช้ระบบกีรออาตี :การบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้. ชานเมืองการพิมพ์.
- สุฮัยลา บินสะมะแอ และพาริดา หะยีเต๊ะ. (2565). การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์นิทานพื้นบ้านสองภาษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา โรงเรียนของรัฐที่ใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา) แบบเข้มในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- เสาวลักษณ์ ญาณสมบัติ. (2545). การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง “นวัตกรรมการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ”. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- แสงเดือน ทวีสิน. (2545). จิตวิทยาเพื่อการศึกษา. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- อัสมา ยะดี และอรนุช ลิ้มตศิริ. (2565). ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) กับการสอนปกติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า.